

Succesvolle implementaties Ligare

2024

Inleiding

In het consortium Ligare is verbinden één van de belangrijkste pijlers. Dit door kennis te delen, van elkaar te leren, elkaar te versterken en samen te ontwikkelen en innoveren waar nodig en mogelijk. Om deze reden is er gekeken naar succesvolle implementaties binnen de Ligare regio, om te zien wat we van elkaar kunnen leren.

Implementeren gaat over de activiteiten die nodig zijn om een vernieuwing of verandering in de praktijk te brengen. Of het eindresultaat succesvol is kan op diverse manieren worden bepaald. Bijvoorbeeld de eindresultaten voor de doelgroep zijn behaald of het is een effectieve implementatie. In deze notitie beschrijven we implementaties die door de netwerkcoördinatoren als succesvol zijn aangedragen.

De netwerkcoördinatoren hebben een vragenlijst beantwoord over hun product of project en zijn daarna geïnterviewd. De vragen gingen over alle fasen van een project (opstarten, implementeren, evalueren en borgen).

De gesprekken zijn geanalyseerd en de resultaten hiervan worden hierna beschreven. We starten met een algemene beschrijving van factoren die bevorderend en belemmerend werken en sluiten af met een aantal aanbevelingen voor toekomstige implementaties door de netwerken. Het is ook niet meer dan dat; aanbevelingen. Het is vooral niet bedoeld als een blauwdruk voor succes. Succes is altijd afhankelijk van veel factoren. Het kan echter wel helpend zijn.

Daarna wordt elke besproken implementatie beschreven.

Uit de gesprekken kwam naar voren dat er nog meer (succesvolle) implementaties zijn of gerealiseerd gaan worden. Of die worden beschreven is afhankelijk van de wensen en behoeften van de netwerkcoördinatoren.

Algemene conclusies

Inleiding

Uit de antwoorden op de vragenlijsten en de interviews komt een algemeen beeld naar voren van factoren die bevorderend dan wel belemmerend werken op (het proces van) de implementatie.

Praktijk Onderzoek Onderwijs

Bevorderende factoren

- Aansluiten op vraag vanuit de praktijk (bottom-up aanpak)
- Duidelijke business case ontwikkeld en beschreven
- Implementatie van een bewezen product, of gebruik maken van proefversies/feedback loops
- Brede afvaardiging vanuit de doelgroep in projectgroep
- Klein starten en vandaar uitbouwen
- Begin met kleine veranderingen en vandaar uitbouwen
- Lage kosten
- Mogelijkheid tot eigenheid voor regio/organisatie
- Inzet op verandermanagement tijdens implementatie
- Structurele inbedding/ continuïteit na implementatie

Belemmerende factoren

- De focus ligt te veel op implementatie van het product, met weinig aandacht voor verandermanagement
- Stakeholders onvoldoende in kaart gebracht
- Communicatie: onduidelijk wie er geraakt worden en voorkeur voor favoriet communicatiemiddel
- Geringe aandacht voor ambassadeurschap netwerkleden
- Onvoldoende vindbaarheid/bekendheid van product

Aanbevelingen

- Zet in op verandermanagement. Neem iedereen die met de verandering te maken krijgt mee in de verandering en stem de boodschap en communicatie naar de verschillende groepen af op die specifieke groep.

Dit is iets wat er vaak bij gedaan wordt en waar niet de focus van een project op ligt. Toch is dit een essentieel, en moeilijk, projectonderdeel.

Het is daarbij belangrijk om:

- In kaart te brengen wie er geraakt worden door de verandering, zowel impliciet als expliciet.
- In hoeverre worden zij geraakt en op welke manier?
- In overleg met de betreffende partij “Hoe staan zij tegenover deze verandering”
- Welke stappen moeten er worden gezet voor deze groep om:
 - het nieuwe product in te kunnen zetten
 - het in te willen zetten
 - het daadwerkelijk in te gaan zetten

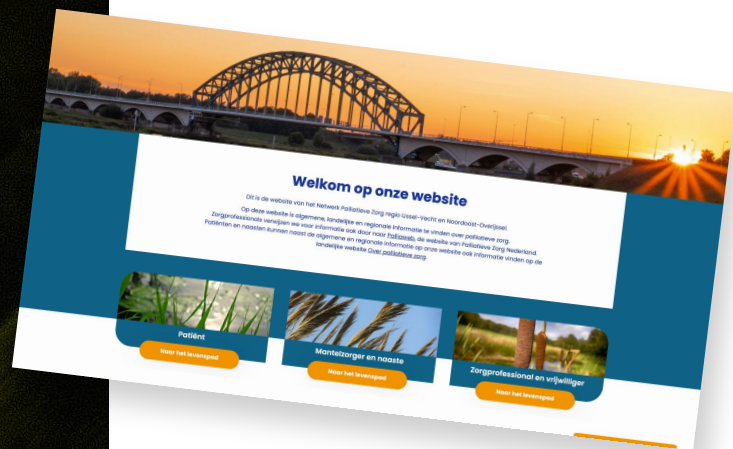
- Maak vooraf een communicatieplan, afgestemd met de betreffende doelgroepen.
 - Daarbij is belangrijk: hoe bereik je de doelgroepen? Met welke boodschap en welk middel?
- Evalueer of er aanpassingen op de verschillende plannen nodig zijn en voer deze door/pas deze toe.
- Draag zorg voor een formele overdracht van project naar de bestaande organisatie.

Succesvolle implementatie 1

Overdrachtsboekje en de inzet palliatieve zorgverpleegkundige

Regio:
IJssel-Vecht en
Noordoost-Overijssel

Continuïteit van de palliatieve zorg tussen de eerste en tweede lijn:

Overdrachtsboekje en inzet palliatieve zorgverpleegkundige

Omschrijving

Er is op verzoek van het regionaal consultteam en het palliatief advies- en consultatieteam (PACTeam) uit Isala een pilot gestart met als doel een betere continuïteit van de palliatieve zorg tussen de eerste en tweede lijn. Oorspronkelijk was de wens om het PACTeam en het regionaal consultteam samen te voegen tot één team. Dit was vanwege bedrijfstechnische redenen niet mogelijk. Daarom is gekeken naar andere mogelijkheden voor betere continuïteit van zorg. Dit resulteerde in:

- Het inzetten van een in palliatieve zorg gespecialiseerde verpleegkundige als case manager op patiënten die vanuit het ziekenhuis ontslagen worden.
- Een overdrachtsboekje waarin de proactieve zorggesprekken worden vastgelegd. Dit boekje reist mee met de patiënt en kan ingezien worden door iedereen rondom de patiënt (waaronder ook het ambulancepersoneel)

Voor welke fase

- Proactieve zorgplanning
- Transmurale coördinatie en continuïteit van zorg
- Complexe casuïstiek

Do's

- Goed luisteren naar vraag praktijk
- Definiëren van het juiste probleem
- Instellen werkgroep palliatieve zorgverpleegkundigen
- Instellen werkgroep transmurale samenwerking
- Uitvoeren pilot (klein beginnen, olievlekwerking)
- Alle stakeholders meekrijgen in de nieuwe werkwijze
- Inzetten informatiefilm patiënten
- Monitoren en evalueren
- Bijsturen
- Uitbouwen

Lessons Learned

- Energie steken in het formuleren van de juiste doelgroep
- Vooraf werkprocessen goed definiëren
- Filmpje breed onder de aandacht bij patiënten brengen
- Verbeteren vindbaarheid en toepasbaarheid van het overdrachtsboekje
- Aspecten verandermanagement toepassen

Succesfactoren

- Aansluiting op de praktijk
- Op basis van feedback bijsturing van pilot
- Luisteren
- Kruisbestuiving
- Dubbele petten netwerkcoördinator

Succesvolle implementatie 2

Palliakit

Regio:
Groningen, Drenthe &
Steenwijkerland

De Palliakit

Omschrijving

Bij palliatieve cliënten in de terminale fase kan een plotselinge verslechtering en toename van symptoomlast optreden. Het regelen van medicatie en hulpmiddelen om hier iets aan te doen kost vaak onnodige tijd en energie en vertraagt de zorgverlening aan de patiënt. De Palliakit biedt hiervoor een oplossing. Het bestaat uit een gesealde box met daarin medicatie en hulpmiddelen voor het behandelen van de meest voorkomende symptomen in de stervensfase. De box kan enkele weken voor het overlijden proactief bij de patiënt thuis worden geplaatst zodat in acute situaties direct alle medicatie, inclusief uitvoeringsverzoek, beschikbaar is om de gewenste behandeling op te starten.

Voor welke fase

- Proactieve zorgplanning
- Transmurale coördinatie en continuïteit zorg

Do's

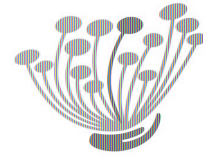
- Instellen werkgroep (artsen, apothekers, zorgverzekeraar, wijkverpleging)
- Kick off organiseren
- Aanpassen landelijke middelen/proces aan de eigen regio
- Implementeren en communiceren met betrokkenen
- Bekendheid vergroten

Lessons Learned

- Juiste mensen aan tafel
- Aspecten verandermanagement toepassen
- Aandacht voor ambassadeurschap netwerkliden
- Borging

Succesfactoren

- Aansluiting op vraag vanuit de praktijk
- Win-win situatie voor alle betrokkenen (goede businesscase)
- Bewezen product
- Energie en betrokkenheid apothekers
- Rol zorgverzekeraar
- Inzet van een gadget voor vergroten zichtbaarheid

Netwerke
Palliatieve
Twente

Succesvolle implementatie 3

Wensenboekje

“Als ik nadenk over mijn laatste levensfase”
dan wil ik graag...”

Regio:
Twente

“Als ik nadenk over mijn laatste levensfase”, dan wil ik graag....”

Wensenboekje

Omschrijving

Het wensenboekje “Als ik nadenk over mijn laatste levensfase, dan wil ik graag.....” helpt bij het vroegtijdig bespreekbaar maken van de laatste levensfase en de wensen die iemand nog heeft.

Het heeft schrijfruimte voor wensen en weetjes, maar bevat ook praktische tips en vragen. Het boekje is bedoeld voor cliënten, naasten en hulpverleners en geeft structuur, rust en inzicht.

Voor welke fase

- Proactieve zorgfase

Do's

- Praktijk nauw betrekken bij ontwikkeling
- Vormgever mee laten denken in ontwikkeling
- Goed nadenken over vorm/kwaliteit van het boekje (past in de tas/op tafel/brochurerek/etc.)
- Het moet uitnodigend zijn om op te pakken/te gebruiken
- Continue aandacht voor doorontwikkeling en verspreiding
- Ondertitel “Als ik nadenk over ...” handhaven

Lessons Learned

- Verbetering van vindbaarheid en bekendheid
- Communicatieplan opstellen en uitvoeren
- Toepassen aspecten verandermanagement

Succesfactoren

- Aansluiting op vraag praktijk
- Gratis voor gebruiker
- Laagdrempelig
- Kracht van herhaling/continue aandacht
- Voor andere netwerken: mogelijkheid om eigenheid aan te geven
- Sluit aan op maatschappelijke ontwikkelingen

Succesvolle implementatie 4

Proactieve zorgplanning op de Friese werkvloer

Regio:
Friesland

Proactieve zorgplanning op de Friese werkvloer

Omschrijving

Sinds 2020 is een beweging/proces in gang gezet gericht op de implementatie van proactieve zorgplanning. Dit begon in elk netwerk met het bespreken van wat het gezamenlijke probleem is, dat met ieders betrokkenheid kan worden verbeterd, waarbij men zelf invloed heeft op het proces en het resultaat.

Op basis van een nulmeting heeft elke regio een (smart)doel geformuleerd. Om het doel te halen heeft elke regio vervolgens een instrument ontwikkeld en geïmplementeerd. Deze vijf instrumenten zijn:

- De dood uit de pot (spel)
- Speeddate praatkaarten
- Mijn zorgmap: een map met zorginformatie over de patiënt die met de patiënt meereist
- Proactieve zorgplan, met handleiding en zakkaartjes
- Wensenboekje met handleiding (op basis van het boekje van Twente)

Deze instrumenten worden inmiddels door elke Fries netwerk ingezet, waardoor er gaandeweg steeds meer kruisbestuiving is ontstaan. Er is jaarlijks een centrale NPZF-bijeenkomst om kennis en ervaring tussen de netwerken onderling uit te wisselen en (van) elkaar te leren (kennen). In 2025 wordt de nulmeting herhaald om het effect te meten.

Voor welke fase

- Markering
- Proactieve zorgplanning

Do's

- Goed luisteren naar de praktijk: zij moeten met probleem en oplossing komen
- Eigenaarschap bij netwerkleden leggen
- Faciliteren netwerkleden
- Nulmeting uitvoeren
- Jaarlijks een centrale bijeenkomst om kennis en ervaring uit te wisselen
- Continu herhalen

Lessons Learned

- Beperkte implementatie-ervaring netwerkleden
- Nieuwe netwerkdeelnemers moeten meegenomen worden in de context en start van het proces
- Herhalen herhalen herhalen

Succesfactoren

- Aansluiten bij de praktijk
- Zelfsturende principes
- Kort cyclisch werken
- Klein starten
- Intensieve langdurige betrokkenheid netwerkcoördinator
- Eigenaarschap van elke regionale werkgroep
- Gestage uitbouw
- Kruisbestuiving
- Mogelijkheid tot eigenheid binnen het netwerk

Succesvolle implementatie 5

Transformatie plan Drenthe en Steenwijkerland

Regio:
Drenthe en
Steenwijkerland

Netwerken
Palliatieve Zorg

DRENTH STEENWIJKERLAND

Transformatieplan palliatieve zorg
Implementatie Kwaliteitskader palliatieve zorg (inclusief ACP)
in Drenthe & Steenwijkerland

Transformatieplan Drenthe en Steenwijkerland

Omschrijving

De ontwikkeling van het IZA transformatieplan

Voor welke fase

- Markering
- Proactieve zorgplanning
- Transmurale coördinatie en continuïteit van zorg
- Ondersteuning complexe casuïstiek

Do's

- Werksessies organiseren
- Betrekken van een brede afvaardiging uit de praktijk
- Aansluiten bij bestaande structuren
- Uitbouwen wat er al staat en daar werkafspraken over maken
- Plan schrijven
- Continue aandacht voor nut en noodzaak

Lessons Learned

- Voor deze ontwikkeling is draagvlak nodig
- Patiënt en naasten vanaf begin meenemen
- De juiste partijen moeten willen meedenken en terugkoppelen naar hun achterbannen
- Realiseren dat je met deze zorg transformatie niet alle knelpunten in de zorg kunt oplossen

Succesfactoren

- Sluit aan op landelijke ontwikkelingen
- Lef van de regio om deel te nemen aan pilot
- Bouwt voort op een bestaand ACP project
- Deskundige ondersteuning
- Duidelijke business case
- Bewustwording noodzaak ACP in de hele regio